

правильно въ „Булгаръ“, слѣдѣя отчасти арабскому выговору, въ которомъ нѣтъ „О“ и отчасти собственному обыкновенію — измѣнять постоянно иностранное „о“ въ „у“, какъ напр. „булшуй“ (большой), „булванъ“ (болванъ) „кунчалъ“ (кончалъ), „стуялъ“ (стоялъ) и т. д. На монетахъ съ именами вышеупомянутыхъ царей, т. е. монетахъ древнихъ, мы видимъ, слѣдовательно, самую правильную передачу долгаго „о“ буквами „уа“, что встрѣчаемъ постоянно и въ среднеазиатскихъ тюркскихъ текстахъ, транскрибированныхъ по арабски.“

Слѣдъ горнето въпросъ за удареніето на името българинъ може да се смѣта за окончателно рѣшенъ. Измѣненіята се дължатъ или на локални акцентни закони (като напр. въ нѣкои македонски нарѣчія) или на аналогии, които не може винаги да се уловятъ. За булгаръ сжъ виновни сигурни такива форми, като татаръ, мадър, хазаръ и пр. Въ измѣненіето на акцента въ нѣкои западноевропейски форми ние имаме съвършено аналогично явление въ думата *варягъ*, която първоначално се изговаряла сжко съ акцентъ на първия слогъ, както се вижда ясно отъ гръцката простолудна форма (καὶνός) Βάρ-αγγος и Βάραγγος = древношведск. Waring = древно руск. варягъ около 850. г. *Варягъ* съ произволно ударение на втория слогъ е чисто учена форма и въведена въ по-ново врѣме.¹⁾

Горниятъ анализъ ни дава прочее като *основна форма на името българинъ: българ* — съ акцентъ на първата сричка.

Отъ тая и само отъ тая форма може и е дължна слѣдовательно да изхожда всѣка етимология, а не отъ *булгар*, както правятъ дору и най-новитѣ привърженици на турско-татарската теория. Отъ туй гледище не е възможно „българинъ“ (булгаръ) да се тълкува отъ глагола *булгамакъ*, както още прѣди Томашека и Вамбери бѣха искали *Березинъ* и *Казембекъ*. Тукъ му е мѣстото да забѣлѣжимъ именно, че Томашековата етимология не е съвсѣмъ нова, ако вѣроятно и да е поставена съвсѣмъ самостойно отъ автора. Проф. П. Н. Берелингъ още въ 1852. год. въ своитѣ „Замѣчанія о восточныхъ словахъ въ областномъ великорускомъ языкѣ“ въ Извѣстіята на Спбургската Академия на наукитѣ (по отдѣленію рускаго языка и словесности т. I. Матеріалы для Словаря I.) забѣлѣзва при провинциалнитѣ думи: *булга*, *булгатить*, *булгатиться*, *булагичный* (отъ тат.-тюрк. булга, булагъ возмущеніе, смѣшеніе, булгамакъ возмущаться, смѣшивать ся): „Причастіе этого глагола *Булгаръ*, смѣшенный послужилъ собственнымъ именемъ для народа, обитавшаго на берегахъ Волги“. Сжко така много по-рано отъ Вамбери проф. А. К. Казембекъ привежда въ свръзка съ тат. глаголь, булганмакъ, „тревожа се — името на рѣката *Волга*. (Авторътъ не отива обаче по-нататѣкъ и не произвежда и булгаръ отъ сжция глаголь). Ср. „Обясненіе русскихъ

¹⁾ Кунинъ въ бѣл. дѣлѣ Б. Дорнъ, О походахъ Русскихъ въ Табаристанъ, р. 411., 414., 415.